

Deposit

LL record updated to IN PROCESS
Record 42 of 63

Record 37 of 63

AM
101
S
256

LL pe
 CAN YOU SUPPLY ? YES NO COND FUTUREDATE
 :ILL: 8617600 :Borrower: KKU :ReqDate: 20040917 :NeedBefore: 20041017
 :Status: IN PROCESS 20040917 :RecDate: :RenewalReq:
 :OCLC: 12793127 :Source: OCLCILL :DueDate: :NewDueDate:
 :Lender: *MUU,IUL,WAU,CUY,CUY
 :CALLNO:
 :TITLE: Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini.
 :IMPRINT: Sarajevo : Zemaljska éstamparija, 1889-1937.
 :ARTICLE: Apfelbeck, V.: Paeninsulae balcanica coleopterorum species novae.
 :VOL: 17 (1905) :NO: ? :DATE: 1906
 :PAGES: 239-251
 :VERIFIED: <TN:100215><ODYSSEY:129.237.35.29/KKU>OCLC [Format: Serial]
 :PATRON: makranczy, gyorgy
 :SHIP TO: Interlibrary Loan - Univ. of Kansas/WATSON LIBRARY/1425 JAYHAWK
 BLVD RM 210 L/LAWRENCE KS 66045-7544/USA
 :BILL TO: same
 :SHIP VIA: Ariel, UPS, Library rate :MAXCOST: \$60IFM
 :COPYRT COMPLIANCE: CCL
 :FAX: 785-864-3855
 :E-MAIL: Ariel address: 129.237.44.35
 :BORROWING NOTES: **CAI FGH55198; BCR member; fein #486029925; BRI user code
 51-0028; CAS #5009870
 :LENDING CHARGES: :SHIPPED: :SHIP INSURANCE:
 :LENDING RESTRICTIONS:
 :LENDING NOTES:
 :RETURN TO:
 :RETURN VIA:

10520/308007

Paeninsulae balcanicae coleopterorum species novae.

Auctore

Victore Apfelbeck

Sarajevensi.

Novo vrste koleoptera s Balkanskog poluostrva.

Piše

Viktor Apfelbeck,

kustos b.-h. zemaljskog muzeja u Sarajevu.

Peninsulae balcanicae coleopterorum species et subspecies novae.

1. *Carabus Scheidleri transfuga* Apflb. n. subsp.

Carabo bjelasnicensi Apf. proximus, prothorace latiore, lateribus postice multo magis elevatis, elytris multo longioribus, lateribus minus dilatatis, subparallelis staturaque multo majore; *C. Illigeri* Dej. valde similis, elytrorum interstitiis primariis cateniformibus; *C. versicolori* Friv. et *C. simulatori* Kr. imprimis elytrorum interstitiis tertianis fortibus, secundariis aequalibus, distinguendus. Patria: Bosnia meridionalis. In montibus prope Sarajevo. Lg. 27—31 mm.

Razlikuje se od *C. Scheidleri bjelasnicensis*-a Apf.¹⁾ širim vratnim štitom, straga mnogo jače uzvraćenim stranama štita, znatno duljim i ravnijim, po stranama mnogo slabije zaokruženim pokrilem i znatnijom veličinom tijela. Duljina: 27—31 mm.

Sekundarni intervali imaju često više-manje jasno izražene lančaste elemente, tercijski intervali su iste jakosti, katkad još jači od sekundarnih intervala, primarni su intervali, kao u *C. bjelasnicensis*-a, preinačeni u pravilna, regje djelomično nejasna lančasta rebra.

C. transfuga se vrlo lako razlikuje od *C. versicolor*-a svojim jačim tercijskim intervalima, koji su u *C. versicolor*-a tek vrlo slabo izraženi, zatim kraćim, manje oštrim i nepravilnim lančastim elementima, od *C. Illigeri*-a naprotiv poglavito time, što su mu lančasta rebra pretvorena u primarne intervale.

Nalazište: u gorovitoj okolici Sarajeva u društvu *C. Illigeri*-a u jasno izraženim, prelaznim oblicima. Rijedak.

Pasmine: *C. Scheidleri*-a, što su do sada poznate s Balkanskog poluotoka, mogu se sada razlikovati ovim načinom:

¹⁾ Cf. Apfelbeck: „Die Käferfauna der Balkanhalbinsel“, sv. I., str. 37. Naklada tvrtke R. Friedländer & Sohn, Berlin, 1904.

1. Pokrilje bez lančastih intervala, primarni, sekundarni i tercijarni intervali jednake jakosti *Illigeri*

— Pokrilje s primarnim lančastim intervalima ili barem sa jasnim lančastim elementima 2

2. Tercijarni intervali vrlo jaki, i to koliko i sekundarni ili još jači od ovih *transfuga* Apf. n. subsp.

[Ovamo spada kao visoko planinska potpasmina: *bjelasnicensis* Apf.]

— Tercijarni intervali vrlo fini, mnogo slabiji od sekundarnih 3

3. Manja, vratni štiti uži, postrani mu rubovi straga slabo uzvraćeni *versicolor* Friv.
— Veća, širi vratni štiti, postrani joj rubovi straga jako uzvraćeni:

a) skulptura pokrilja izbija vrlo slabo ili je djelomično izbrisama; *simulator* Kr.

b) skulptura pokrilja jako izražena *simulator* v. *serbicus* Hopffg.

Po tome se *Carabus Scheidleri* dijeli na 4 glavne pasmine, koje su geografski prilično dobro omegnjene, izuzevši pasminu *Illigeri*-a, koja se nalazi u južnoj Bosni, gdje živi i pasmina *transfuga*; pomoću ove posljednje prelazi, kod Sarajeva, *Carabus Scheidleri* u istočno balkanske pasmine (*simulator* i *versicolor*).

Sistematski redaju se rečene četiri pasmine ovako:

A. *Scheidleri Illigeri* Dej. Rasprostranjenost: Hrvatska do južne Bosne.

a) *curtulus* Gglb. Planinska područja visokog gorja središnje i južne Bosne.

B. *Scheidleri transfuga* Apflb. Južna Bosna, humsko područje.

b) *bjelasnicensis* Apflb. Južna Bosna, alpinsko područje.

C. *Scheidleri versicolor* Friv. Istočna Rumelija. (Balkanska pasmina.)

D. *Scheidleri simulator* Kr. Sjeveroistočna Srbija sa var. *serbicus* Hpffg.

2. *Nebria Ganglbaueri* n. sp.

Nebriae bosnicae proxima prothorace basin versus magis angustato, angulis posticis acutioribus, extus prominentibus, margine anteriore multo minus profunde emarginato, angulis anticis paulum productis, elytris longioribus, postice magis dilatatis, convexioribus; a Nebria aetolica Apflb. antennis multo brevioribus, elytris brevioribus, prothorace antice latiore, basin versus fortius angustato coloreque piceo diversa. Lg. 10—11 mm.

Albaniae septentrionalis alp. In regione alpina montis „Koritnik“ prope Luma inventa.

Stoji između vrsta *Nebria bosnica* i *N. aetolica*, sa prvom je ali srodnija. Razlikuje se od vrste *N. bosnica* drugačijom gragjom vratnog štita i, imenito u ♀, ponešto duljim, straga jače proširenim pokriljem; od vrste *N. aetolica*, kojoj se približava gragjom vratnog štita, razlikuje se već po mnogo kraćim pipecima, po znatno kraćem pokrilju te po vratnom štitu, koji je sprijeda širi, prama bazi jače sužen, zatim po tome, što su mu stražnji uglovi vratnog štita dulji, oštrije istaknuti, izrazitije šiljastokutni i prama vani okrenuti te po užim i nejasnije istaknutim postranim rubovima vratnog štita, po smolasto-smegjoj — umjesto crnoj — boji gornje strane.

Prednji rub vratnog štita mnogo uže izrezan, nego u vrste *N. bosnica*, prednji uglovi mnogo tubastiji i mnogo manje na oskok, vratni štiti po stranama sprijeda mnogo jače zaokruženi, a pred bazom mnogo jače i naprasnije suženi, sa šiljastokutnim, prama vani upravljenim stražnjim uglovima.

Glava ima, kao u vrste *N. bosnica*, sa svake strane kraj očiju samo po jednu supraorbitalnu setu. Duljina 8—10 mm.

Visoko gorje sjeverne Albanije. Na Koritniku, alpin, na rubu sniježnog područja.

Ta nova vrsta dosta je slična i vrsti *Nebria Apfelbecki* Gglb., nu od ove se znatno razlikuje mnogo vitkijim i ponešto duljim pipecima, mnogo više zaokruženim, pred bazom jako izvijeno suženim vratnim štitom, mnogo manje izbočenim, tubastijim prednjim uglovima te šiljastokutnim, prama vani upravljenim stražnjim uglovima vratnog štita, duljim i manje sploštenim, po stranama jače zaokruženim, grubije i dublje prugastim pokrildjem te pomanjkanjem druge supraorbitalne sete sa svake strane kraj očiju.

3. *Trechus* (s. str.) *albanicus* n. sp.

Trecho obtusiusculo Gglb. *similis, prothoracis facie elytrisque longioribus distinguendus.*

Prothorax angulis posticis parvis, sat distinctis, rectis, extus haud prominentibus instructus, sulco arcuato basali carens, foveolis basalibus profundis.

Prothoracis conformatione Trecho pulchello affinis, ab eo ejusque speciebus affinibus corpore depresso elongatoque, imprimis elytris multo longioribus planioribusque lateribus fere parallelis, divergit. Lg. 3.0 mm.

Albania septentrionalis, in regione alpina montis Koritnik.

Po obliku i veličini blizak *Trechus*-u *obtusangulus* Gglb., od ovoga se lako raspoznaje po inakom obliku vratnog štita i po ponešto duljem pokrildju. Vratni štit ima male, vrlo kratko izbačene, pravokutne stražnje uglove, koji ne izbijaju prama vani; na bazi vratnog štita manjka oblučasta brazda, ali se na njemu nalazi duboka bazalna jamica. Uslijed takove gragje vratnog štita spada u srodnu skupinu *Trechus pulchellus*, od ovoga i od svih srodnika mu znatno različan plosnatim i opruženim ustrojstvom tijela, imenito mnogo duljim i ravnijim, po stranama gotovo paralelnim pokrildjem. Duljina 3.0 mm. Sjeverna Albanija. Na Koritniku kod Lume, visokoalpin. U oblasti plemena Lume.

4. *Pterostichus Malissorum* n. sp.

Pterosticho Meisteri Rtrr. *affinis, prothorace brevior, ante basin minus angustato, elytris planioribus, eorum interstitiis fere planis, corporis colore supra metallescente-viridi vel coeruleo-viridi pedibusque unicoloribus nigris differt.*

Pterosticho Walteri Rtrr. *prothorace latiore, angulis posticis acutioribus, extus evidenter prominentibus, elytris planioribus latioribusque, eorum interstitiis fere planis, corporis longitudine minore coloreque viridi et in ♂ abdominis segmento anali carina media longitudinali inter tuber et marginem posticum carente divergit. Albania septentrionalis. In monte Cukali prope Skutari, in territorio malissorensi. Lg. 12—14 mm.*

Blisko srodan sa *Pterostichus Meisteri*, od ovoga različan nešto kraćim vratnim štitom, koji se pred bazom slabije suzuje, — još plosnatijim pokrildjem, imenito mnogo plosnatijim, gotovo ravnim dijelovima izmegju njih, živahnom metalno-zelenom ili plavkasto-zelenom gornjom stranom i jednolično crnim nogama, kao i poprečno nešto manjom veličinom. Pipeci crni ili crnkasto-smolasto-smegji, zadnji članci i baza prvoga članka manje više crvenkasti; ticalo crvenkasto smolasto smegje, na bazi tamnije, pandžice crvenkaste.

♂ Šesti abdominalni sternit ima kao u *Pt. Meisteri*-a u sredini grbičastu, plosnatu kvrgu, koja se u obliku plosnata povora produljuje do šiljastog ruba.

Od *Pt. Walteri*-a Rtrr. se razlikuje širim, plosnatijim, manje opruženim ustrojstvom tijela, imenito sprijeda širim, jače zaobljenim, pred bazom ne pravno, nego jasno izvinito suženim vratnim štitom, oštrijim, jasno šiljastokutnim, prama vani upravljenim stražnjim uglovima štita, plosnatijim, relativno širim pokrildjem, gotovo ravnim prosto-

rima izmegju pokrilja, zelenom bojom gornje strane te pomanjkanjem jasno izraženog uzdužnog povora izmegju kvrge i zadnjega ruba šestog abdominalnog sternita u ♂.

Sjeverna Albanija. Cukali gorje u oblasti Malisora, na izvorima i točilima.

5. *Pterostichus lumensis* n. sp.

Piceus, elytris plus minusve virescenti-acreis, submetallescentibus, antennis, palpis pedibusque rufopiceis plus minusve nigrescentibus. Caput parvum, laeve, impressionibus frontibus mediocriter profundis. Prothorax capite evidenter latior, cordatus, basin versus sat angustatus, angulis anticis late rotundatis, haud productis, posticis rectis, subacutis, cactus haud vel vix prominentibus, impressione basali transversa parum profunda, sulco medio longitudinali perspicuo, utrimque foveola subtiliter punctata impressioneque longitudinali interiore instructus, exteriori carens. Elytra depressa, elongata, prothorace paulo latiora, lateribus parum rotundata, subparallela, apice singulatim subtruncata, striis tenuibus confertimque punctatis, interstitiis planis, tertio punctis quatuor aut quinque notato. Subtus laevis. Metathoracis episternis latitudine maxima evidenter longioribus. Lg. 12—14 mm.

♂ Segmento ventrali ultimo in medio tuberculato, inter tuber et marginem posticum carina media longitudinali instructo, ante apicem utrimque impresso.

Ova zanimiva vrsta spada prividno još u rodbinsku skupinu *Pterostichus Brucki-a*, ali reprezentira elemenat, ovoj skupini sasvim stran, po svom uskom, opruženom obliku, po gotovo paralelnom, naročito u ♀ tupo zaobljenom pokrilju, po većem broju sasušenih pikanja u trećem megjutku pokrilja i t. d.

Smolasto crn, pokrilje više manje jakog zelenog, kovnog sjaja, pipci, ticala i noge crveno-smolasto-smegji, katkad zagasitiji. Glava malena, glatka, sa umjereno udubljenim čeonim brazdama. Vratni štiti znatno širi od glave, sreoliki, u prednjoj trećini najširi, na bazi jako sužen, prilično duge, gotovo paralelno usukane bazalne partije sa široko zaobljenim, prednjim uglovima, koji nijesu sprijeda izvučeni i pravokutnim, na vršku ponešto zaobljenim stražnjim uglovima, koji su ili jedva, ili slabo napolje ispali. Vratni je štiti pred bazom tek vrlo slabo prijekim smjerom stisnut te ima samo s obih strana jake srednje brazde, na bazi po jednu, prilično duboku jamicu sa sitnim piknjicama, u kojoj se nalazi nutarnji uzdužni utisak, dok vanjski manjka. Pokrilje stisnuto, prilično usko, malo šire od vratnog štita, po stranama vrlo slabo zaobljeno, na stražnjoj trećini ponajšire, na vršku široko — u ♀ ponešto kusasto — pojedince zaobljeno, provigjeno prilično finim, izrazito i gusto piknjastim prugama i ravnim megjucima, treći megjutak sa 4 ili 5 ubodenih pikanja. Dónja strana glatka.

Episterne stražnjih prsiju očito dulje, nego što su sprijeda široke.

♂ Sesti abdominalni sternit u trećini s malom kvrgom, iza ove fini, splošteni, do šiljastog ruba idući uzdužni povor, a s obje strane povora stisnut.

Duljina: 12—14 mm.

Sjeverna Albanija. Koritnik, planinski.

6. *Aleochara egregia* n. sp.

A. crassicorni procvima, abdominis segmentis apicalibus ($\frac{D_8}{V_6} \frac{D_9}{V_7} \frac{D_{10}}$) rufostavis, antennarum articulo quarto latitudine evidenter longiore, haud transverso, distinguenda. Lg. 3—5 mm.

A. crassicornis-u tako sličan, da ga je s ovim lako zamijeniti, te se s njime podudara u stalnoj crveno-žutoj boji zadnjeg abdominalnog kolutića ($\frac{D_8}{V_6} \frac{D_9}{V_7} \frac{D_{10}}$) u očito duljem nego širokom četvrtom članku pipaljka te u prosječno znatnijoj veličini tijela.

Duljina: 3—5.5 mu.

Hercegovina, Crna Gora, Albanija.

U barovitom području Hutova blata kod Gabele i Skadarskog jezera kod Virpazara i Skadra sabrao sam ga u više primjeraka.

7. *Bledius simpliciventris* n. sp.

Bledio dissimili Er. affinis, antennarum colore, oculis minoribus multo minus prominentibus, prothoracis conformatione, corpore minore et in ♂ abdominis segmento ventrali sexto simplice, spinis lateralibus carente, divergit. Lg. 2.5—3 mm.

Antennae nigropiceae, articulis basalibus flavis. Prothorax longior, minus convexus, lateribus vix rotundatus, basin versus angulariter angustatus, angulis posticis nullis, linea media laevi, haud vel vix sulcata instructus.

Najbliži *Bledius dissimilis*-u Er., od ovoga različan poglavito bojom pipaljke, nešto manje, mnogo slabije prominentne oči, ponešto drugačijim oblikom vratnog štita, znatno manjom veličinom te u ♂ rodu još i pomanjkanjem dvaju postranih trnova na šestom ventralnom segmentu.

Glava kao u *Bledius dissimilis* Er. zagasito šagrinirana. Vratni štiti relativno nešto dulji, manje sveden, po stranama jedva zaokružen, nego sve do bazalne trećine gotovo istostraničan, zatim u primjetno tupom kutu prama bazi kosostraničan, sa gotovo posve potpuno zaobljenim stražnjim uglovima i glatkom, nikako ili tek slabo ubraždenom srednjom linijom, ponešto grubije i regije piknjast, a među piknjama razgovjetnije šagriniran, uslijed čega vratni štiti zagasitije izgleda, nego u *B. dissimilis*-a. Pokrilje nešto kraće i manje jednolično široko, prama stražnjem kraju vidljivo prošireno, crvenosmegje, od baze kosim smjerom prama švu u većem prostoru crnkasto, nego li u *B. dissimilis*-a punktiran, ali se piknje očito gube prama rubu vrška i prama stranama.

Pipaljice su u izraslih egzemplara crnkasto-smegje, samo prva dva ili tri članka žuta (u *B. dissimilis*-a uvijek jednolično žute).

Duljina 2.5—3.0 mm.

♂ Šesti ventralni segmenat jednostavan, bez postranih trnova.

Jugoistočna Bosna. Na obali Drine kod Višegrada u pjeskovitom, ilovastom tlu sabrao sam ga u većoj množini.

8. *Bledius flexicornis* n. sp.

Bledio fossori Heer affinis, prothorace basin versus latius regulariusque angustato, subtilius alutaceo tenuiusque punctato, elytris subtilius densiusque punctatis, antennarum articulo primo flavo, in ♂ magis inflexo, labro vix bilobato corporeque multo minore; *Bledio verri* Erichs. valde similis, prothorace subtilius alutaceo tenuiusque punctato, opaco, postice basin versus haud angulatim angustato, prothoracis linea media multo subtiliore, elytris longioribus, paulo fortius punctatis, punctis extus magis evanescentibus, antennis brevioribus, earum articulis basalibus flavis, multo brevioribus, externioribus nigricantibus et in ♂ clypeo simplice capitisque gibbis supra oculos parvis diversus. Lg. 2.5—3.0 mm.

B. verres-u Erichs. vrlo sličan, ali se od ovoga znatno razlikuje manjom veličinom, vratnim štiti, koji je finije i gušće šagriniran, nerazgovjetnije punktiran, bez ikakog sjaja, te straga nije prema bazi uglasto nakošen, nego zaokruženo sužen, stražnji su uglovi štita potpuno zaobljeni, a srednja mu je linija mnogo finija i plića; nadalje se od *B. verres*-a udaljuje relativno duljim pokrildjem, nešto jačim punktiranjem, koje

se prama vani većma gubi; pipaljkama, koje su na bazi žute, prama vršku zagasitije; klipejem, koji je na vršku jednostavan, te nije dvozubčast, a osim toga u ō slabo razvijenom grbicom, na kojoj počivaju pipaljke. Duljim, prama vršku čunjasto odebljalim i jako zakrivljenim prvim članom pipaka u ō približava se *B. flexicornis* podrodu *Pucerus*.

U sistem se ima uvrstiti između *B. fossor*-a¹⁾ i *B. verres*-a. Od *B. fossor*-a može se razlikovati po manjoj veličini, po vratnom štitu, koji je mnogo nerazgovjetnije punktiran i finije šagriniran, straga širi te jednačije zaokružen; po finije i gušće punktiranom pokrildju; po pipaljkama, koje su na bazi žute; po vrlo nerazgovjetno dvokrpastoj gornjoj gubici, a u ō i po prvom članku pipka, koji je jače zakrivljen i relativno dulji.

Sabrao sam ga u 14 egzemplara, koji se podudaraju, u jugoistočnoj Bosni na obali Lima kod Uvca, na turskoj megji te kod Priboja (sandžak Novipazar), kao i na obali Drine kod Višegrada, ovdje u društvu *B. verres*-a i *B. fossor*-a.

9. *Euconnus (Tetramelus) conciliator* n. sp.

Euconno oblongo proximus, elytris brevioribus, lateribus magis dilatatis, antennarum clava paulo manifestiore articuloque 9° et 10° latiore, evidenter transverso staturaque minore; ab E. pubicollis capite prothoraceque rubro-brunneo (ut in E. oblongo colorato), antennis robustioribus, earum clava minus perspicua, elytris magis elongatis staturaque majore; ab E. transsylvanico antennis crassioribus, earum clava multo minus manifesta, corpore magis elongato staturaque majore distinguendus.

Veličinom stoji između *E. oblongus*-a i *pubicollis*-a, s prvim srodniji i vrlo mu sličan. Razlikuje se od *E. oblongus*-a nešto kraćim, po stranama jače izbačenim pokrildjem; 9. i 10. člankom pipaka, koji su široki, očito poprečni; nešto jasnije zasječenim čunkom; znatno manjom veličinom i sasvim inače ustrojenim spolnim aparatom u mužjaku; od *E. pubicollis*-a razlikuje se stalnom (kao u *E. oblongus*-a) crveno-smegjom bojom glave i vratnog štita, jaćim pipaljkama, nešto slabije zasjećenom kijaćom, opruženijim pokrildjem, znatnijom veličinom i ustrojtvom mužjakovog genitalnog aparata; najzad se od *E. transsylvanicus*-a, s kojim se u boji podudara, razlikuje debljim pipaljkama, mnogo slabije zasjećenom kijaćom, opruženijim, jaćim tijelom, i t. d.

U Bosni raširen u društvu *E. oblongus*-a i *pubicollis*-a. Ima ga i u južnoj Srbiji (Bela Palanka). U zbirkama često konfundiran sa *E. oblongus*-om.

a) genitalni aparat *E. oblongus*-a:

Penis dugaćak i vitak, prelazeći postepeno u prilićno dug, šašast šiljak, koji daleko strši preko paramera; sami šiljak (po strani glededei) kukasto prama dolje zavinut;

b) genitalni aparat *E. conciliator*-a:

Penis mnogo kraći i širi, završuje se prilićno bez postepenosti kraćim, znatno širim i šire zaobljenim šiljkom, koji vrlo malo izbija iz paramera; šiljak (sa strane gledajući) nije kukasto zavinut;

c) genitalni aparat *E. pubicollis*-a:

Penis sličnoga oblika kao u *E. conciliator*-a, relativno širi, ali ima tek polovicu duljine penisa *conciliator*-ova, šiljak još neprelazniji, a strši mnogo većma iz paramera.

¹⁾ U *B. fossor*-a je vratni štit straga prama bazi kutasto sužen.

10. *Pygoxyon tanycerum* n. sp.

P. lathridiiformi Reitt. proximum, antennis longioribus gracilioribusque earum articulo primo minus incrassato et paulo longiore, secundo elongato, latitudine evidenter longiore, articulis 3°—9° rotundatis haud transversis, 10° transverso, articulo ultimo crassiore et multo magis acuminato; pedibus paulo tenuioribus; verticis foveola parva vix conspicua; prothorace angustiore apicem versus paulatim fortiusque angustato distinguendum. Lg. 1.8 mm.

Patria: Dalmatia, paeninsula Sabioncello.

Vrlo blizak *Pygoxyon lathridiiforme*-u, te je kao i ovaj odozdô obrasao dugom, koso uzdignutom dlakom, nu od ovoga se razlikuje znatno duljim pipaljkama; gragjom vratnog štita podudara se sa vrstom *P. Apfelbecki*.

Kvrga na zatioku je šira i plosnatija nego u *P. lathridiiforme*-a (pogled s legja), uzdužna brazda na tjemenu vrlo malena i nejasna. Vratni štitić znatno uži, suzuj se unaprijed mnogo polaganije i jače, pa je s toga sprijeda postrance mnogo manje zaobljen. Dlakavost gornje strane je gušća. Pipaljke su očito dulje i opruženije, prvi članak slabije odebljao i ponešto dulji nego u vrste, s kojom ga sravnjujemo; drugi članak je dugoljast, očito dulji, nego što je širok, slijedeći su članci okrugljasti, ali nijesu popriječeni, 10-ti je popriječen, ali slabiji, nego u *P. lathridiiforme*-a, završni članak je relativno deblji i mnogo veća zašiljen, kraci nešto vitkiji. Boja tijela crvenkasta kao u *P. lathridiiforme*-a *Apfelbecki*-a i *Sturanyi*-a.

Dalmacija. Otkrio sam ga na poluotoku Pelješeu kod Trpnja.

11. *Pygoxion Sturanyi* n. sp.

♂. *P. Apfelbecki* affine, capite multo angustiore, temporibus minus prominentibus, oculis majoribus, prothorace longiore, antice multo angustiore lateribusque a basi ad apicem sensim et fere linea recta angustato, impressione basali latera versus fortiore, antennarum articulo ultimo crassiore et brevior divergūt. Lg. 1.7 mm.

♀ ignota.

Blisko srodan sa *Pygoxyon Apfelbecki* a podudara se s ovim po malo uzdignutoj dlaci gornje strane i po crvenkastoj boji, dočim se od njega razlikuje mnogo užom glavom, gragjom vratnog štita, debljim i kraćim završnim člankom pipaljka, drugačijim šljepočnicama i t. d.

Glava je malena, šljepočnice vrlo kratke, raspoznaju se tek kao male, tupe, postrane grbice, koje jedva nadvisuju očne rubove, strane vratne partije su prama unatrag usukane, teku konvergentno, grbice su im tupe; vratni štitić dulji i naročito sprijeda mnogo uži nego u vrste, s kojom ga sravnjujemo, po stranama, počevši od osnovnice pa unaprijed, postepeno i gotovo u ravnoj erti sužen, impresija na bazi, naročito prama stranama je jača, postrani rubovi od osnovnice do preko sredine su jače uzvraćeni i, gledajući ih postrance, opadaju kutasto naprijed. Pokrilje kao u *P. Apfelbecki*-a, plećne kvрге su jednostavne (ne izvijaju se nad postrane rubove u spodobi zupčica). Pipaljke su u sredini nešto tanje, deveti članak odebljao, slabo, nu očito poprečan, uslijed toga je čun pipaka očito tročlanasto izbačen, deseti članak ima pôdrugu širinu devetoga članka, jače je popriječen nego u *P. Apfelbecki*-a, završni članak je kraći i deblji i oštrije zašiljen nego u ovoga. Duljina 1.7 mm.

Crna Gora. Otkrio sam tu vrstu kod Njeguša i dedicirao ju mom dragom prijatelju i tadanjem saputniku gosp. dru Rudolfu Sturany-u, kustosu c. kr. prirodoslovnog dvorskog muzeja u Beču.

12. *Pygoxyon Ganglbaueri* n. sp.

P. Zellichi Ggllb. *proximum*, *capite latiore, postice multo subtilius transversim-sulcato, oculis minoribus, prothorace fere quadrato, apicem versus recte subangustato, antennarum articulo 9° in ♂ multo minus dilatato et evidenter breviora, ultimo minus incrassato subtiliusque acuminato distinctum. Lg. 1.7—1.8 mm.*

Najbliži *Pygoxyon Zellichi*-u Ganglb., sa kojim pokazuje više relacija u dlaci gornje strane, u debelim pipaljka, nazupčanim plećima, širokom prednjem tijelu te u tamno-smegjoj boji.

Razlikuje se od ove vrste poglavito po inakoj gragji pipaljka, po relativno još široj glavi, manjim očima, po gotovo kvadratnom, unaprijed u ravnom pravcu i slabo suženom vratnom štitu, po užoj poprečnoj brazdi, što dijeli vratnu partiju od tjemena, i po manjoj veličini.

Pipaljke kao u vrste, s kojom ga sravnjavamo, u ♂ deveti članak odebljao, gotovo dvaput širi od osmog, očevidno popriječen, po čemu klip pipaka izgleda da je tročlankast i kusast, deseti članak za po prilici $\frac{1}{3}$ širi od devetog, jako popriječen, ali nije toliko povećan, naročito je mnogo kraći nego u *P. Zellichi*-a, završni članak manje odebljao i slabije zašiljen nego u ovoga. Duljina 1.7—1.8 mm.

Južna Bosna. Na Ivan-planini i Trebević-gorju, vrlo rijedak.

13. *Bythinus heliophobus* n. sp.

♂. *B. Reitteri* Sauley *valde affinis, capite multo angustiore fere laevi, oculis parvis, rudimentariis, elytris fere laevibus, punctis evanescentibus parce instructis, corpore multo minore, magis elongato divergit.*

♀ *ignota.*

♂ Najbliži *Bythinus Reitteri*-ju Sauley, od ovoga se razlikuje: mnogo užom, gotovo glatkom glavom, vrlo malim, rudimentarnim očima, pokrildjem, koje je pojedince punktirano, nu jedva se razabire, regbi da je to punktiranje već iščezlo, mnogo manjom veličinom i u cijelosti vitkijim ustrojstvom tijela.

Prednje goljenice u prednjoj su trećini s nutarnje strane provigjene ostrim zupčićem, pred ovim nazubljene, stražnje goljenice slabo proširene i prama vršku slabo zavinate, kraći slabo odebljali. Duljina 1.7 mm. ♀ nepoznata.

Otkrio sam ga na Igmanu kod Sarajeva pod vrlo dubokim naslagama šušnja.

14. *Bythinus melinensis* v. *emarginatus*.

♂. *B. melinensi* ♂ *tibiis anticis intus profunde emarginatis denteque acuto instructis differt.*

Od tipnog oblika se razlikuje time, što je u ♂ u prednjim goljenicama prednja trećina na unutrašnjoj strani oboružana ostrim zupčićem i što je pred njim goljenica duboko nazubljena.

Sabirao sam ga kod Kaštelnovog u Dalmaciji, većinom u tipnom obliku, kod kojega su prednje goljenice ♂ jedva nazubljene ili su sasvim jednostavne.

15. *Bythinus dalmatinus* v. *haplopus*.

B. dalmatino ♂ *tibiis anticis simplicibus, intus vix emarginatis, haud vel vix denticulatis divergit.*

Udaljuje se od tipnog oblika time, što su u ♂ prednje goljenice jednostavne ili u prednjoj trećini uvijek nejasno ili jedva nazubljene.

Ovaj oblik predstavlja najniži stopen razvijenosti *B. dalmatinus*-a i stoji u potpunoj opreci s najrazvijenijom vrstom, u koje su i prednje i stražnje goljenice č nazubljene, a kraci jako odebljali (*callipus* Holdh. s gorja Radoštaka kod Kaštelnovog¹). Tipni oblik (prednje goljenice u č jasno nazubljene, stražnje goljenice jednostavne) stoji u sredini. *B. dalmatinus haplopus*-a nalazio sam u Albaniji na Mal-i-šeju kod Oroša zajedno sa *B. dalmatinus haplopus*-om.

Kod Cetinja, Uleinja i Rijeke (Crna Gora) naišao sam samo na vrstu *haplopus*.

Čini se, da se *B. callipus* nalazi samo u višim položajima, pa po tome kao da predstavlja posebnu gorsku vrstu.

16. *Niphetodes Sahlbergi* n. sp.

N. Apfelbecki Ganglb. *affinis*, *capitis foveolis frontilibus majoribus profundioribusque prothoracis lateribus antice fortius rotundato-ampliatis, elytris basin versus multo minus angustatis, capite prothoraceque obscuriore, rufopiceo, abdomine nigropiceo vel nigro, corporeque multo minore distinguendus. Lg. 2.8 mm.*

Nije pobliže srodan niti sličan poznatima *Niphetodes*-vrstama iz Sednogradske, ali stoji vrlo blizu bosanskom *N. Apfelbecki* Gglb. Od ovoga se razlikuje poglavito mnogo manjom veličinom, tamnijom bojom, naročito crnim abdomenom, inače ustrojenim vratnim štitom i više jednoliko širokim, prama bazi mnogo slabije suženim pokrildjem. Crvenkast je smolasto-smegj, abdomen crn, izuzevši jedino crvenkasti šiljak; pipaljke i noge su crvenosmegje. Glava je oblika ko u *N. Apfelbecki*-a, nešto šira od vratnog štita, sa jasno izraženim, dubljim i većim čeonim jamicama i umjereno velikim, tek malo ispalim očima. Vratni je štit u prednjoj četvrtini ili još više unaprijed najširi, ovdje jako zaokruženo proširen, a zatim sve do baze u ravnim linijama sužen, na postranom rubu fino zupčast, te, kao što i glava mu, prilično grubo i gusto punktiran. Pokrildje je iste duljine kao i vratni štit ili nešto kraće, od baze počevši unatrag mnogo slabije prošireno nego u vrste, s kojom ga sravnjujemo, a po stranama pače zaobljeno, nešto grubije a manje gusto nego vratni štit punktiran, abdomen je vrlo fino šagriniran, fino i umjereno gusto piknjast.

Duljina: 2.8 mm.

Od *N. Redtenbacheri*-a, koji jedino još može doći u obzir, razlikuje se oblikom vratnog štita, mnogo kraćim pokrildjem, jaćim pipecima, ponešto znatnijom veličinom.

Bosna. Rećetanjem nagjoh jedan egzemplar na planini Ljubićni na jugoistoku Bosne na turskoj megji; istim načinom našao ga je i profesor John Sahlberg iz Helsingforsa na Treskavici kod Sarajeva na rubu šume pod bukovim šušnjem.

Primjedba. *N. Sahlbergi* se vrlo udaljuje od *N. Spätthi* Gglb. sasvim drugaćije ustrojenim, sprijeda jako proširenim, mnogo širim vratnim štitom, mnogo širom i inaće ustrojenom glavom i t. d., te mu nije nimalo sličan; razlikuje se od *N. Deubeli* Gglb. mnogo manjom glavom, mnogo širim, sprijeda proširenim, sasvim inaće ustrojenim pokrildjem, mnogo finijim punktiranjem i t. d.; od *N. Eppelsheimi*-a mnogo jaćom gragjom tijela, inaće ustrojenim vratnim štitom, znatnijom veličinom i t. d.

17. *Bathyscia* (s. str.) *tristicula* n. sp.²

B. Lesinae *affinis*, *corpore minus convexo et magis elongato, elytris subtilius transversim ruguloso-punctatis, strivis suturalibus nullis, antennis multo longioribus, carum arti-*

¹) U *B. callipus* č su stražnje goljenice pred rubnim povorom jako prošireno, svi kraci, naročito stražnji, očito odebljali, u *B. haplopus*-a svi kraci i goljenice jednostavne.

²) Cf. podrod *Aphaobius* i *Bathyscia* s. str. roda *Bathyscia* Schioedte od L. Gangelbauora u „Verh. d. k. k. zool.-bot., Ges. Wien“, sv. LII., 1902., str. 48.

culis 4°, 5° et 6° latitudine duplo longioribus, 9° et 10° haud transversis, articulo ultimo multo magis elongato, et in ♂ tarsis anticis simplicibus, haud dilatatis divergūt.

♂ tarsus anticus inconspicue quinque-articulatus, articulis omnibus simplicibus.

In paeninsulae Sabioncello antro hucusque innominato prope Janjina a me detecta.

Ustrojstvom tarsi podudara se sa vrstom *B. Lesinae* Reitt., od ovoga se razlikuje pomanjkanjem pruge šva, mnogo duljim pipaljkama uz istu veličinu tijela, manje svedenom, ponešto oduljenom gragjom tijela, finijom, poprečno pukotinastom punktacijom pokrila; od vrsta *B. Erberi* Schauf. i *B. curzolensis* Ggll. dovoljno se razlikuje prednjim tarsima, koji su u oba roda jednostavni, od *B. Erberi*-a osim toga još i drugačijom gragjom pipaljka, a od *B. curzolensis*-a osobito lako nestašicom dlačica na pokrildu.

Prvi i drugi članak pipaljka su odebljali, dugoljasto opruženi, drugi nešto dulji od prvoga i tri puta dulji nego široki, treći i slijedeći članci imaju pola debljine drugoga članka, treći članak gotovo triput dug koliko je debeo, članci 4. do 6. prilično jednake duljine te više od dva puta dulji nego široki, 6. prama vršku više odebljao, 7. jako povećan i odebljao, gotovo dva put dug koliko je širok, okruglast i slabo poprečan, jedva uži, ali mnogo kraći od sedmoga, 9. i 10. se postepeno proširuju, ali nisu popriječeni, 9. ponešto dulji nego što je širok, 10. nešto dulji od 9., završni članak gotovo isto toliko dug kao 9. i 10. zajedno.

Sabirao sam ga u Dalmaciji na poluotoku Pelješcu, u nekoj malenoj; bezimenoj špilji kod Janjine.

18. *Orestia curtula* n. sp.

Orestiae alpinae proxima, corpore latiore, antennis magis incrassatis, prothoracis striolis basalibus marginem lateralem versus minus divergentibus, elytris brevioribus, eorum striis exterioribus conspicuis; Orestiae Aubei antennis crassioribus prothoraceque apicem versus haud angustato; Orestiae Hampei prothorace convexiore et latiore, prothoracis striolis basalibus brevioribus, multo minus divergentibus, impressione transversa profundiore, striolas versus fortius incurva, elytrisque subtilius punctatostriatis distinguenda.

Vrlo blizak vrsti *Orestia alpina* a od nje se razlikuje kako slijedi, te je možda samo njena podvrsta (subspecies).

Tijelo u svemu zdepnastije i svedenije, naročito je pokrildje kraće i svedenije, vratni štit po stranama jače i jednačije zaokružen sa ponešto pličim, prama bazalnim crtama jasnije zavnutim uzdužnim utiskom. Ovaj se kao i u *Orestia carniolica* ne dotiče bazalnih crta u sredini, nego bliže bazi. Pokrildje u prednjoj trećini više zaokruženo i prama plećima jače suženo, mnogo manje jednako široko nego u *O. alpinae*, i finije te gušće punktirano nego u *O. Aubei*-a. Pipei primjetno deblji, treći članak okruglast, četvrti i peti vrlo malo dulji, nego što su široki. Oblikom tijela *Orestia curtula* više podsjeća na *O. Aubei*-a, s kojim se i u piknjavosti veoma podudara, ali se znatno razlikuje od ovoga sasvim drugačije ustrojenim vratnim štitom, manje visoko svedenim tijelom i debljim pipcima.

Južna Bosna. Nije rijedak u okolini Sarajeva po šikarama ali pojedince.

19. *Orestia bosnica* n. sp.

Orestiae Hampei valde affinis, corpore magis elongato, minus convexo, antennis crassioribus et longioribus, tuberculis frontalibus fortioribus, prothoracis impressione basali profundiore, magis incurva striolisque basalibus minus divergentibus, elytris longioribus minus

convexis, lateribus antice minus rotundatis subtilius striatopunctatis, punctis extus magis evanescentibus divergit.

Najbliži vrsti *Orestia Hampei*, a od nje se razlikuje: oduljenijim i znatno plosnatijim tijelom, debljim i nešto duljim pipaljka, mnogo jačim, oštrije omegjenim i svedenijim čeonim grbicama, dubljim, nešto jače zavnutim poprečnim utiskom pred bazom vratnog štita, bazalnim crtama vratnog štita, koje sa postranim rubom ponešto manje divergiraju, duljim i ravnijim, po stranama sprijeda slabije zaokruženim pokriltjem, piknjastim prugama pokriltja, koje se prama vani veoma gube, te najzad nešto znatnijom veličinom tijela.

Južna Bosna. U gorju kod Sarajeva; pojedince u bukovim šumama pod dubokim naslagama šušnja.

20. *Psylliodes Sturanyi* n. sp.

Ps. glabrae affinis, capite dispersius irregulariusque punctato, evidenter alutaceo, fronte sparsim punctis majoribus, vertice punctis subtilissimis haud confertim instructo, elytris multo subtilius striatopunctatis, metatarso multo magis tibiae apicem versus inserto divergit.

Najbliži vrsti *Ps. glabra*; od nje se razlikuje jasno šagriniranom glavom, koja je regje i nejednakiije, ponajviše samo megju očima pojedince i jače, na tjemenu izvanredno fino i raštrkano punktirana, znatno finijim i plćim piknjastim prugama pokriltja, a naročito metatarsom, koji je mnogo bliže šiljku goljenice uzgobljen.

Jugoistok Bosne. Sabrao sam ga u više primjeraka na Ljubični-planini na turskoj megji megju korijenjem trave i dedićirao ga milom prijatelju gosp. dr. Rudolfo Sturanyu, mom tadanjem saputniku.

21. *Hypnophila nivalis* n. sp.

H. obesae corpore multo magis elongato et minus convexo, prothorace latiore apicem versus multo minus angustato, lateribus minus rotundato striolisque basalibus multo longioribus distincta. Prothorax subtilissime sparsim punctatus et subtilissime alutaceus. Elytra subtiliter striatopunctata, punctis apicem versus haud evanescentibus.

Razlikuje se od vrste *Hypnophila obesa* vitkijim, znatno slabije svedenim tijelom, relativno širim, prama krajevima mnogo slabije suženim, po stranama slabije zaokruženim vratnim štitom i njegovim bazalnim uzdužnim naborima, koje sižu mnogo dalje naprijed.

Vratni štit vrlo fino, plitko i raštrkano punktiran te vrlo fino šagriniran, sa oštrim i ravnim bazalnim crtama, koje zapremaju više nego zadnju trećinu.

Od *H. impuncticollis*-a, koji živi u Pirenejima, i s kojim se podudara gragjom vratnog štita i dugim bazalnim prugama, razlikuje se piknjastim prugama pokriltja, koje siže do krajeva.

Jugoistok Bosne. Sabrao sam ga u više egzemplara na Ljubični-planini na rubu sniježnih poljana megju korijenjem trave.

22. *Hypnophila Halmae* n. sp.

H. obesae valde affinis corpore latiore et brevior, prothoracis lateribus antice angulater angustatis prothoraceaeque subtilissime vel vix punctato distinguenda.

Razlikuje se od vrste *Hypnophila obesa* znatno širom i kraćom gragjom tijela, na prednjoj šupljici dlaka kutasto prama srednjim uglovima suženim vratnim

štitom, i njegovim odozgo jasno vidljivim prednjim uglovima, te obično vrlo fino, često iščezlo punktiranom, razgovjetnije šagriniranim vratnim štitom, od nje se habituelno znatno udaljuje, i možda bi ih valjalo razlučiti.

Južna Bosna. Po mahovinastim mjestima u gorskim šumama nije rijedak. Sabrali smo ga u više egzemplara, gosp. povjerenik za omegjenje šuma H. Halma i ja.

23. *Meloe Ganglbaueri* n. sp.

M. rugoso affinis, capite multo subtilius punctato, pilis brevioribus vage instructo, prothorace latiore et brevior, evidenter transverso, profundius impresso subtiliusque punctato, elytris subrugosis, abdomine tomento aureo-cupreo, plus minusve maculatum condensato vestito; M. murino abdominis tomento laete aureo-cupreo, capite et prothorace fortius punctato, pedibus nitidis, pilis nigris instructis, ventre aliter crinito distinguendus.

Po bakreno-crvenoj dlakavosti gornje strane, osobito abdomena, vrlo upadna vrsta, u gragji tijela i skulpturi većma se podudara sa *M. rugosus*-om, nu izgleda da je bliži *M. murinus*-u.

Osim po bakreno crvenoj dlaci gornje strane, razlikuje se od *M. rugosus*-a još i znatno finijim i plićim piknjama glave i vratnog štita, kraćom i regjom, više osovljenom, ± vunastom dlakom glave, kraćim, jako popriječenim vratnim štitom, — od vrste *Meloe murinus* kracima, koji su sjajno i raštrkano piknjasti, regjom, duljom i crnom dlakom provigjeni, grubije piknjastom glavom i vratnim štitom, te što su stražni uglovi vratnog štita mnogo slabije kvrgasti, najzad vrlo rijetko kosmatim pokrildjem, sasvim drugačije kosmatim trbuhom i t. d.

Glava prilično gruba, duboko i gusto, u sredini regje punktirana, sa ugasito šagriniranim megjucima i s vrlo kratkom, crnom, ± osovljenom, rijetkom dlakom. Vratni štiti jasno finije punktirani nego li glava, zagasito šagriniran, znatno kraći i jače popriječen nego u *M. rugosus*-a, sa dubljim utiscima i kratkom, na izvišenim mjestima gušćom, crveno-zlatastom dlakom.

Pokrilje mnogo finije koži slično naborano nego u *M. rugosus*-a, sa vrlo kratkom, rijetkom, teško vidljivom, ponajviše tek po plećima razgovjetno primjetnom crveno-zlatastom dlakom. Abdomen s gornje strane vrlo ugasito šagriniran, sa vrlo upadnom bakrenasto-zlatastom dlakom, koja je mjestimice ± zbijena, po stražnjim rubovima segmenata dulja, u sredini im zgušćena u po dva snopića. Dônja strana naborana i zagasito šagrinirana te rijetko punktirana, teško vidljiva, obrasla gotovo poleglom crnom, vrlo dugačkom kosom, noge, ko u *M. rugosus*-a, crne, kraci sjajni, obrashi rijetkom, tamnom dlakom, slabo gusto piknjasti, a piknje su zrnaste te umjereno ispupčene, goljenice gušće punktirane, a obrasle zagasitijom, prilično gustom dlakom. Pipeci kao u *M. rugosus*-a.

Hercegovina: Hutovo blato kod Gabele.

Crna Gora: Podgorica, gdje ga je Mustajbeg Kurbegović sabrao u više egzemplara u društvu *M. rugosus*-a. Svi su primjerci nagjeni u mjesecima novembru i decembru.

24. *Otiorrhynchus perdicæ thalassinus* n. sbsp.¹⁾

Ot. perdicæ typico elytris longioribus, convexioribus, parallelis, fere cylindricis, nitidioribus, eorum interstitiis planis, haud granulatis, regulariter uniseriatim punctatis,

¹⁾ *Ot. perdicæ* je kao što i pasmine *thalassinus* i *lypsobius*, jednorodan, takov je i *Ot. sarajevensis* Apf. i *Ot. turca* Boh.

squamulis setiformibus valde metallescentibus setulisque piliformibus evidenter instructis, prothorace dorso punctato haud granulato divergit.

Razlikuje se od tipnog oblika, što živi u austrijskim planinskim krajevima, poglavito po duljem, jače svedenom, više valjkastom, jako sjajnom pokrildju, — po megjucima pokrildja, koji su provigjeni mnogo jasnije izraženim, ravnim, više-manje pravilnim, piknjastim prugama, — naročito pak po tome, što ima na pokrildju dlakaste četinjje, koje upadno odskaku od znatno kraćih i debljih, dlakastih, metalnosjajnih ljuskica. Jednorodan. Osobito Hercegovina, Dalmacija, Crna Gora, izrazit u predjelima na domaku obale (Kotor, Rijeka); po tome ga valja smatrati obalnim oblikom.

25. *Otiorynchus perdice hypsobius* n. sbsp.

Ot. perdice typico rostro brevioro antennisque brevioribus et crassioribus, corpore latiore magis coacto differt.

Udaljuje se od tipnog oblika poglavito kraćim rilcem, kraćim a debljim pipecima. Tomenat rijedak, siv, slabo metaličan, ponajviše bez izrazitih pjega, prilično jednako razasutih po pokrildju. Zrna po plojki vratnog štita sploštena, megjuci pokrildja prilično ravni. Široki, zdepnasti oblik. Alpin.

Hercegovina. Na Prenj-planini po *Pinus montan*-i i *Pinus leucodermis*-u u planinskim visinama.